

VALDERON

DNES

PÁTEK 4. ČERVENCE

BEZHlavý RYTÍŘ

LS Opal, Opava
DKP malá scéna v 11, 14 a 16 hodin

O MUŽI, KTERÝ POČÍTAL ŠÍŠKY

LS Spolu, ale každý sám, Jaroměř
NA POČÁTKU VĚKŮ
LS Topírambury, Praha
MED v 11, 14 a 16 hodin

LOUTKÁŘSKÁ POUŤ S VYHLÁŠENÍM VÝSLEDKŮ 57. LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI u Divadla Karla Pippicha

trh lidových řemeslníků
15–20 hodin

CIRCO DE MADERA

u Divadla K. Pippicha v 16.30 hodin

8 - POLIB PRDEL KOSŮM

Divadlo Karla Pippicha v 19 hodin

OFICIÁLNÍ ZAKONČENÍ FESTIVALU

s předáním cen a účastnických listů
před divadlem K. Pippicha
ve 20 hodin

MŇÁGA A ŽĎORP

před Divadlem Karla Pippicha
po předání cen

57.LCH - 4.7.2008

UBYTOVÁNÍ SEMINARISTŮ

Třídy zdravotní školy je nutné vyklidit nejpozději v pátek do 14 hodin!!!!!!!

UKÁZKY ZE SEMINÁŘŮ...

.....jsou od 9 hodin v Divadle K. Pippicha ve velkém sále. 1. bude S, 2. – H, 4 – Z, 5 – M, 6 – P, 7 – J, 8 – L, 9 – T. Po skončení následují ukázky ze semináře O – též v divadle K. Pippicha – pravý boční vchod vedle redakce a seminář F se představí v okolí divadla. Seminář D bude v Klubu.

8 – POLIB PRDEL KOSŮM

Inspirativní představení na závěr je one potomek Kopeckých show, která se dívá dozadu, do přítomnosti i do neznámého, byť trochu linkovaného vpředu (ale bude linka oslyšena generací s číslem 97). Loutky, artistika, pouť: vše, co je významnému potulnému rodu loutkářskému blízko. Redakce VŘELE doporučuje!!!

LOUTKÁŘSKÁ POUŤ

Bude u Divadla Karla Pippicha, od 15 do 20 hodin prožijeme trh lidových řemeslníků a v 16.30 vystoupí CIRCO DE MADERA, dřevěný cirkus - Karomatá, Praha, Aha!

Muzika umí doslovit

Jak hodnotíte hudební složku představení, které jsme viděli na letošní LCH?

Všude byly pěkné nápady muzikantský i v kontextu toho, co se děje na scéně, ale jen málo z nich bylo dál vedených, málokdy se s nimi pracovalo dál jako se scénickou muzikou, tedy další složkou jevištního díla. V pár inscenacích se s tím pracovalo krásně, v jedné dokonale hudebně-tematicky, ale ani to není samospasitelné. Obecně se dá říct, že tvůrci vykazují jednu chybu: neuvědomují si čas, který na jevišti vládné a je jiný, než čas ryze hudební. Zároveň ta muzika, která stojí vedle divadla, ta má úplně jiný čas díky divadlu, než člověk běžně má, ale myslím si, že se s tím statečně perou.

Když jsou tvůrci na začátku a inscenaci tvoří, jak by měli k hudební složce přistupovat?

Nejdřív je důležité si uvědomit, že v rámci složek jevištního výrazu nemluvíme jenom o složce hudební, ale o složce zvukové. Do ní patří všechno, co se na jevišti na bázi zvuku děje.

I hercův mluvený projev, zvuky, které si vymyslí jako komunikační jazyk loutek, postaviček. Ten zvuk obecně má obrovské možnosti výrazové a je významotvornou složkou. To zní děsně teoreticky, ale obvykle český se to dá shrnout: muzikou a zvukem se dají doslovovat věci, obalovat nebo propojovat a dá se tím tvořit komunikační jazyk dramatickéjch

postav. To je moc důležitý. Proto se k muzice musí přistupovat úplně stejně, jako k dramaturgické přípravě textu nebo scénografii. A všechno je v symbióze, kde neplatí žádná dokonala, předem daná pravidla. Zkusením, hledáním se to ale dá objevit. Tlustá velká muzika nebo zvuk ještě automaticky neznamená vítězství. Právě naopak. A zase přílišné zjednodušování, což se na letošní LCH často objevovalo, to také není výhra. Je potřeba věci propojovat ve vztahu k figurkám, k příběhu jako takovému. Vůbec není nutné stavět oboustrannou konstrukci zvuků a hudeb, je spíš potřeba, aby se ty věci vázaly k tomu, k čemu chceme, aby se vázaly. A to se musí vždycky nejdřív vidět. Nejde to udělat od stolu.

Někdy to vypadá, že soubory vezmou to, co se jim nabízí jako první. Jak se tomu vyhnout, kde hledat?

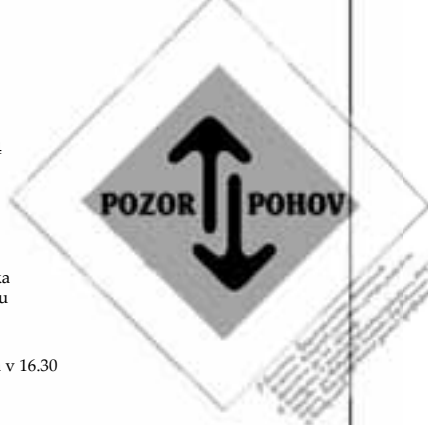
To se stává i v profesionálním divadle. Já taky musím vycházet z toho, co dovedou herci, se kterými pracuji.

Vykutálenost spočívá v tom, že uděláte z nouze čtnost. Ale konkrétní případ: v představení „Chudý veselý“ hrál chlapeček na housličky. Bylo evidentní, že je to muzikant. A tam stačilo takovouhle věc vzít a v té minimální poloze, která byla, stačí maličká změna a dosáhneme efektu, který jsme potřebovali.

U dětí je to záležitostí hlavně motivace. Tak jak si hrají s loutkou, tak si hrát s tóny. Nemusím být žádný skladatel, prostě si s tím musíte hrát a to přináší zajímavé tvary. Potřeba je jenom dělat všechno s vědomím, citěním situace. S emocionálním podtextem a ono to určitě přijde.

Pracujete s činoherními soubory i s loutkáři. Je loutkářna v něčem specifická nebo jiná po hudební stránce, je v tom rozdíl?

Loutkářna je na tom líp, protože od začátku

ty lidi vědí, že si musejí hrát. Ta hravost pak přináší to, že ovládají hru na několik nástrojů, jsou obrovsky tvárný, baví je to a chtějí dělat. Všichni umějí zpívat, a zahrají, i když to budou držet v ruce poprvé, protože jsou vedeni kreativitou, kterou v sobě mají. V tomhle jsou na tom líp než činoherci. Ale i tam poslední dobou je spousta mladých, kteří umí perfektně zpívat. Ale vyrovnanost všech složek dovedností, pohybu, zpěvu, hraní na nástroje - to je u loutkářů lepší.

Když vy sám spolupracujete na inscenaci a jste na úplném začátku, co vám navodí základní koncept, se kterým pak pracujete?

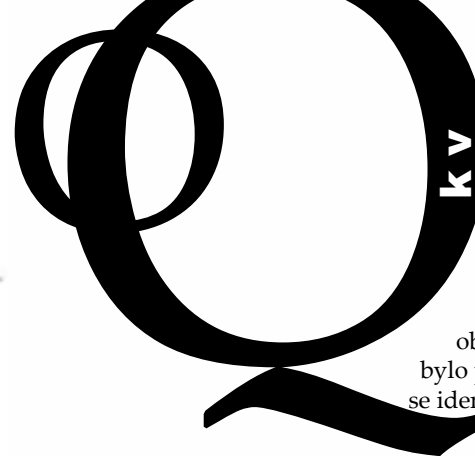
Pro mě je moc důležitý povídání s režisérem, jeho první představy. To je podstatná informace, i když režisér třeba potom tuhle prvotní ideu úplně opustí. Pak je moc důležitý přečíst si text. To je velmi technická věc: kde, jak, co bude, aby si člověk mohl udělat rozvrh, kolik muziky bude potřeba a kde. No a pak je důležitý vidět, jak s tím herci pracují. Je důležitý vidět, jak do toho jdou, jaká bude poetika. Jak vypadají, jak jsou oblečení a jaká bude scéna. To všechno napovídá: bude to dělaný dobově, posune se to někam... ale nejspodstatnější je první kontakt, přečíst si text a vidět lidi na jevišti.

Je třeba nějaká hudební složka, která vás v divadle někdy překvapila nebo příjemně šokovala?

Toho bylo hodně. Nejkouzelnější ale na tom vždycky je, že ten zvuk sám o sobě vůbec nemusí být překvapivý. Je překvapivý

v kontextu. Když propůjčíte ději nějaký úplně odlišný zvuk (např. šneci, ti sami o sobě žádný zvuk nedělají, ale divadlo má tu obrovskou možnost jim zvuk dát), tak to je to, co mě baví. Vždycky překvapují věci, které platí v rámci pravidla, že autentický zvuk (třeba bouřky, bouchnutí klavírkem) je na divadle k ničemu, pokud není uvěřitelný. Divadlo vnímá jako autentické to, co je na divadle uvěřitelné. A to vůbec nemusí být autentické ve vztahu k původnímu zdroji toho zvuku. Nejspodstatnější je kontext.

Ptala se Kuna

HISTORIA CHRUDIMSKÁ

v níž se vypisuje počátek města Chrudimě, jehož také zkáza a zase poznovu vystavení a všelikých věcí v něm zbýlých.

Z rozličných starých historických kněh shledaná a v jeden pořádek uvedená a sepsaná ode mne Jozefa Ceregetiho, vlastence a souseda tohoto královského, věnného a krajského města Chrudimě.
Léta Páně MDCCCLXXI

Kterak město Chrudim do nešťastného pádu přišlo.

Až posavad město Chrudim v svém dobrém stavu a neproměnitelném štěstí a kráse za mnohá léta trvanlivě stálo, však ale potom, když se neštěstí oprukem naň přivalilo, tehdy bídně a strašlivě (s velikým zármutkem, žalostí a škodou všech ubohých jeho obyvatelův) na jedenkrát padlo a nešťastně zkázu vzalo. Nebo v roku 1075 celé město a na jedenkrát domácím ohněm až do gruntu vyhořelo, tak že žádné dřevo ani jaká hlava neuzůstala, než toliko kamení a zříceniny se spatřovaly. Tu ubozí obyvatelové v té největší chudobě a bídném stavu postaveni pro tak veliké a znamenité škody byli, tak že sobě žalostně nařikajíc za dlouhé časy se spatřovat nemohli. Ale potom zase dle své bídné možnosti pomalu jeden každý obyvatel dům svůj spálený rumoval, čistil a vzdělával, až po tom (však v mnoha letech) město zase vystaveno bylo. Stalo se potom léta 1092, že král Vratislav sebrav vojsko Čechův, a hnul se s nimi na Břetislava syna svého, i také potom na Ladislava, krále uherského. O čemž když zvěděl Ladislav, sebral také svůj uherský lid, a položiv se s nimi mezi vrchem a horami a tu příchod Čechův očekával. Vratislav pak rozkázal svým Čechům, aby se dne osmého června u Chrudimě na Vorlí položili, co když se stalo, napočítalo se

rozeným vadám konců paří patos. A hymny. Jak to je? Čím starší, tím raději tančím? Nebo čím starší, tím dřívě a snáz ubrdím druhou část původní československé hymny? Ubrzditi Císařovy nové scharty ovšem nelze. Ani záři hvězdy Modré. I když není ani zdaleka tak jasná, jako záře Johanky, pro starší Kačenky. Děkujeme všem, kdo náhradou obcovali s redakčním oknem, i když to někdy bylo pro redakci hodně náročné. No, snad už jste se identifikovali, draží.

Kosa and comp.

bojových mužův přes šestnáct tisíc, z nichž náhlým morem ve čtrnácti dnech půldruhého tisíce umřelo. Král nemoha u Chrudimě děleje zůstati ani dále k Uhrům nesměl se hnouti, lid rozpustil a sám do Prahy se navrátil. Potom zase léta 1134 pro nezbednost Boleslava knížete Polského vtrhli jsou Moravané do Polska, a tam z té strany od Moravy velikou škodu činili. Čechové také někteří sebravše se bez vědomí knížete svého vtrhli do Polska a tu zemi velmi hubili, železem a ohněm až do řeky Odry nazvané, a zloupivše tu krajinu zase do Čech se navrátili. Byli pak Chrudimský, Hradecký, Čáslavský, Boleslavský a Kladský. Po malém čase opět se sebravše táhli, aby takovou škodu učinili, a polských statkův naberouce sebe zbohatili. Ale kníže Boleslav takových škodlivých a odporných věcí nemohouce již děle snášeti a trpěti, uradiv se o to, a pak potom sebral dvakrát větší počet lidu polského, táhl jest na ně, kteříž jak brzo to předzvěděvše, hned se tu dlouhou nemeškajíce, ale raději k pomezí českému se obrátili, za nimiž lid polský spěšně pospíhajíce, ale nižádným způsobem uhoniti jich nemohli. Oni pak zatím v dobrém pokoji do Čech přišli, a zasej se každý z nich domů navrátili.

valderon
šátrá
radi
poučuje

Valderon:

Kdo může říct, že je Císař nahý?

Valderon:

Paní Císařová.

:krajské doroty:

LS Opal Opava

Iva Peřinová: Bezhlavý rytíř

Soubor si vzal dramatický text Ivy Peřinové, který je určen pro loutkové marionetové divadlo a snažil se jej naplnit, což se mu ve velké míře podařilo. Loutkovodči jsou dobře hlasově vybaveni a jsou zruční ve vedení marionet. Některým dialogům by prospěly drobné úpravy (frázování, temporytmus a dynamika). Inscenaci by prospělo ozvláštňení a obohacení v podobě drobných loutkářských gagů. Celkové vyznění inscenace bylo velmi příjemné a potěšilo. Soubor byl nominován na celostátní přehlídku Loutkářská Chrudim.

Porota: Hana Galetková, Ivan Feller, Mgr. Sylva Pracná

Spolu, ale každý sám ZUŠ Jaroměř

Jarka Holasové podle Marie Voříškové: O muži, který počítal šišky

Příběh se odehrává na paravánu z rezné látky, rohože a suchého rákosí a taky pod ním a okolo něj, vouručními maňasy černochů, takže i ruce herců jsou černé... Významným prvkem charakterizujícím prostředí jsou bubny. Vůbec hudební a výtvarná složka jsou silnou stránkou této inscenace. Leckteré situace jsou loutkářsky vyvedené (například černoši soutěžící v bubnování, situace se schováváním „obsourníka“ před manželem, pohřbívání manželka), ale v některých případech přímo nesouvisí s linkou základního příběhu a poněkud jej převálcují. Jiné jsou nedořešené, jen nakousnuté nebo naopak příliš dlouhé (například opakované cpaní sedmi šišek do úst maňáska muže) a retardující. Přes uvedené problémy a tím i pokulhávací temporytmus však má inscenace místy šarm a vtip a předpokládáme, že je v silách souboru ji ještě dovést k dokonalejšímu tvaru.

Alena Exnarová

LS Topirambury Praha

Na počátku věků

Na počátku věků je koláž podle předlohy Z. Šmída Bubáci a vlčí hlavy a anderse- novského motivu z Pasáčka vepřů. LS Topirambury jsou záci ZTJŠ z Prahy 5, které divadlo evidentně baví, ale mají hlavně dobré pedagogické vedení (Radka Svobodová se podílela na této inscenaci také dramaturgií a režii). Opět kombinace živých herců a jednoduchých loutek, masek, paravan a spousta dobrých nápa-

dů. Ocenila jsem velmi dobrou hereckou komunikaci - ti mladí vědí, co říkají, poslouchají se a odpovídají si, partnerská souhra funguje i mezi živákem a loutkou, což není málo. A proč se vracejí k počátku věků? Tehdy přece se oddělili „padlí andělé“ a svět je od té doby dobrý i špatný, a jiný už nebude. Vyjádřit tuhle myšlenku tak prostými jevištními prostředky a provázat ji logicky s pohádko- vým motivem bylo více než zdařilé.

Výňatky z článku Vlasty Polednové
Loutkář 3/2008

Závěsné divadlo Kamenný host

Jičín

První setkání

Soubor si pro své první setkání s loutkou zvolil klasickou dramatickou látku, Dona Juana ve zpracování A. S. Puškina. Zdá se, že oproti vystoupení na krajské přehlídce, které údajně působilo svízně a úderně, se zde v Chrudimi veškerá energie kamsi vytratila. Loutky jako by byly jen „odvoděny“ (snad s výjimkou Sganarella – Kašpara), text nepříliš zaujal (a místy i nesrozumitelně) odříkan. Poněkud bezbarvě ale působí představení jako celek, chybí názor, výklad situací a motivů. Je tu jen převyprávěný příběh.

Jakub Hulák

Tématicky

i charakterově přesná muzika. Dobře kytary, ale byl by možný i vokál (brumendo), drobné nepřesnosti v souhře s bicími (barva a charakter bicí soupravy na jevišti?) nebyly zásadní, ale aby k nim nedocházelo i v jiném prostoru je zásadní. Jako hudebníci na jevišti jste součástí dramatického prostoru, ať už zní úkol jakkoli, snažte se ho lépe naplnit. Zvuk kytar je krásný, ale má své dynamické meze - v mezích máme sólo. Jde o přizpůsobení jinému prostoru. Díky.

Vratislav Šrámek

Vymezení prostoru

děje krychlí se smuteční oponou. Muzikanti sedící kolem a pak jako postavy vstupující do děje. Viděli jsme poměrně obvyklý inscenační princip s použitím paravanů, jako pozadí pro loutky přes které vodič hraje částečně nezakryté a odhaluje práci s vahadlem. Paraván je zdí hřbitova, dveřmi, stěnou s okny. Všechna pozornost se na vyčištěné scéně soustřeďuje k loutce s hercem jako jedné kompaktní dramatické postavě, bez zcižování a dvojlomnosti projevu. Všechna pozornost je soustředěna k preciznímu popisu realistických gest zejména rukou. A tady jsem viděla úskalí i limity výpravy. Ty loutky nechodí. Prostě dobře chodit nemůžou, na tenkých nohách, s těžším vysokou v hrudi a ne v kyčlích. Čím víc se o to snažíte, tím víc se to odkopává. Chyba je v proporcích a technologii, ne u herců. Daleko zajímavější výzvu by pro Vás zřejmě nabývaly loutky sošnější, s omezeným stylizovaným pohybem, nezakrývající svou neživou materiálovou podstatu. Přesvědčili jste mě, že i tak byste dokázali stvořit španělsky plnokrevnou bytost. A snad i lépe.

Irena Marečková

1. Kolika seminářů jsem se na LCH zúčastnil?
2. Co mi konkrétně přinesly, v čem mě posunuly, co mi objevily?
3. Chybí něco v nabídce nebo naplní seminář LCH

ANKETA "K čemu jsou semináře?"

- 1.
2. Názorný příklad postupů při vyučování a tvorbě loutek.
3. Kdyby bylo více přesnějších informací, lépe bych se vybavila náradím.

A.-F. Joseph, 18 (+ 2001let)

1. cca 10...
2. Pomohly mi objevit a rozvíjet loutkářskou a hudební imaginaci. I díky nim jsem si uvědomila, že na divadle se mohou dívat zárazy bez vysvětlování...
3. Letos se účastřím seminářů hudební či aspoň hudebně-divadelní. Obecněji vzato nabídka mně osobně vyhovuje

Ivana Faitlová, 49

1. Nepočítané
2. Dozvěděla jsem se mnohé o dramaturgii, o práci s hlasem a hudbou v divadle.
3. Letos hudební seminář A možná by se opět osvědčil diskusní klub.

J. Fiala, 57

1. 7
2. Posunuly mi pohled na divadlo.
3. Asi už nic. Jsem líný.

A.D., 17

1. 1, ale jsem tu podruhé.
2. Mnoho zkušeností. Loutkám se nevěnuji, ale seminář P mě velmi baví. Konečně vím, jak funguje loutka, jak se připravuje dřevo a také něco z historie jsem se dozvěděl. Představení se mi líbila vesměs všechna, ta „nelibivá“ jsem po

- doporučení nejménovaných osob (z redakce) vyneschal.
3. Prý tu chybí hudební seminář, ale to já osobně nijak nepocituju.

G.M., 17

1. 1
2. Jelikož jsem úplný začátečník - přinesl mi seminář mnoho zkušeností - jak příjemných (poznání praktik a nových sympatických lidí), tak nepřijemných (ve formě krve).
3. Já - velký milovník hudby, proto mi zde chybí hudební seminář, kterého bych se ráda aktivně zúčastnila. Snad příště

Diskuse

Dlužno říci úvodem, že řady diskutujících prořídly. Kromě poroty a souborů přišlo asi patnáct nejvěrnějších. Jičínský soubor, domácí scénou přímo v jičínské bráně, pracuje v mírných obměnách asi deset let, převážně čínohemě. Pustili se za spolupráce s jičínským patriotem, výtvarníkem Robertem Smolíkem do loutkové inscenace a hned zaujali natolik, že postupili na LCH. Zazněla chvála a zaujetí krásnou konstrukcí, škoda jen, že malovaná opona nebyla nikdy představena celá. Loutky vypadaly zajímavě, ale z hlediska možnosti vedení nebyly nejlépe řešené. Dobrým počinem bylo nazváno zpracování tradičního textu (příbuznému legendárnímu Donu Šajnovi), na druhé straně není zřejmé, proč soubor zvolil loutky. Jistěže marionety jsou pro tento typ textů vhodné, ale někteří herci přece jen hráli více za loutky než loutkami. Části diváků přišlo divadlo odvoděné, odmluvené, inscenátoři poskytlí jen velmi málo „navíc“. Herecké výkony

byly ve shodě označeny za nevyrovnané, představitel sluhy - Kašpara hrál výrazně, s citem, ostatní, především don Juan méně výrazně, hlavní postavě nebylo ani dobře rozumět, nekvalitní herectví se vymstilo především v nezvládnutém konci představení. Animovány byly dost dobře ruce loutek, málo se pracovalo s dalšími možnostmi marionet. Mírný spor zahřel kolem tvrzení, že klasický text byl uchopen nově, neklasicky, zda interakce herců v konstrukci s živou kapelou, využití hudebních vstupů v předělech, ke gradaci jevištní akce je něčím netradičním. Ale to je nakonec jedno. Živá hudba byla chválena, avšak: úvodní skladba slibovala, co se týká muziky i uchopení inscenace, více. Proč pak hudebníci nebyli více akcentováni, proč byly používány k předělům a podmalbám nevyrazná kytara? Účastníci diskuse si všimli i technických problémů - hudebníci se navzájem neslyšeli, loutkám upadávaly rekvizity i části těla, oceněno bylo, že herce kixsy nevykolejily, naopak byla snaha zapojit je do hry.

frk

LS Strípek

Plzeň

Hotel Beránek aneb za dveřmi je vlk

Diskuse

Štěpán Filčík řekl, že Strípek není třeba představovat a pak ho představil. Představení většinu bavilo, působilo na ně kladně, mělo dost nápadů, ale zdálo se přece jen dlouhé. Důvod se pokusilo rozkrýt několik diskutujících. Je problémem příliš dlouhá expozice, když kolize – příchod vlka, přichází až po 25 minutách? Kdo ale vnímal jako hlavní téma svět zaneprázdněných dospělých a zanedbávaných dětí, či ho více zaujala veselost, ačkoliv a nápady první části, pro toho přišel problém v závěrečné třetině – nápady vystřelené, prostory a principy prozrazené a nic překvapivého nenastalo. Nastoupila únava. Problémem by mohla být i změna žánru v průběhu představení – od frašky, která byla vybudovaná se přešlo k thrilleru s využitím prvků černého humoru, který byl znovu poctivě budován, tím došlo ke dvojí expozici a navíc člověk si není jistý, zda se má smát

či chvět. Nicméně v inscenaci fungují jasně pragmatické situace, jednání postav, situační problémy, důkladně, možná až moc důkladně propracovaný děj. Pan profesor Císař se přiznal ke slabosti pro iluzivní loutkové divadlo a i pro plzeňský soubor. Mluvil hezky a dlouho a po něm už nikdo nechtěl.

frk

Dobře tématicky

I charakterově zvolená hudba kopíruje dramaturgii. Občas zní poněkud rozpačité - zvláště téma dramatické, lehce na španělskou notu. Výborné zvukově komentovaná a fázovaná animace. Škoda, že s nastupující hororodetektivkou uvádá škála i četnost komentářů - respektive skoro zmizí a na jejich místo nastoupí ona zminěná „habanera“. K rozsahu použitých zvukových komentářů - pan Psudektivorecepčníhlídač by do prádla měl, myslím, spadnout spíš zvukově jako do „železářství“.

Vratislav Šrámek

Důkladností buduje inscenace

Plzeňský Strípek je souborem, jenž se zvláštní pečlivostí a důkladností buduje inscenace. Ty stojí na důsledné realizaci základních kategorií, jež konstituují dramatický text: na dramatické situaci, která plodí jednání v klasickém smyslu, kdy postavy o něco usilují a chtějí něčeho dosáhnout, na fabuli, která řadí události v časové a příčinné následnosti, a konečně na ději jako uspořádání zřetězených situací. A to vše v podobě iluzivní jevištní realizace, kdy realita vytvořená na jevišti téměř vzbuzuje dojem reality životní – a přitom všichni dobře víme, že je to fikce. Tohle všechno existuje i v Hotelu Beránek a pokud máte jen trochu smyslu pro takové loutkové divadlo, tak musíte být spokojeni. Přesto však jako by cosi chybělo, aby se tento princip naplnil se vši divadelní sugestivitou a fascinací. A to něco je žánrová ujasněnost. Začíná se v poloze frašky, pak se otevře prostor pro thriller a dokonce zazní tóny velmi černé komedie. A tak se inscenace musí jaksí na třikrát rozjízďet, musí rozvíjet nové motivace jednání, nové dějové zřetězení situací, nové fabulační řazení událostí. A není už čas na dynamické odlehčení, zůstává jen ona důkladná pečlivost. Což samo o sobě zaslouží jistě ocenění, ale přece jen přesnější vědomí a provedení žánru inscenace by zřejmě výsledek posunulo o kus dál.

Jan Císař

Vymyslet architekturu

domu, ve kterém se v několika výškových a hloubkových úrovních pohybují maňásci není vůbec tak jednoduché, jak to může na první pohled vypadat. Prostory musí mít i pro pohled diváka logiku uspořádání a je nutné počítat doslova s každým centimetrem tak, aby se herci v dekoraci neušlapali. Na inscenaci strípků si cením hlavně tohoto vkladu režiséry a autorky scény v jedné osobě. Prostorově a funkčně se povedla. Je z ní patrná nejen dlouholetá loutkářská zkušenost, ale i zdá se, že i poučenost profesionální práci klasiků loutkového divadla počátku šedesátých let, například pracemi Richarda Landera. Máme tu

estetiku tak nějak pod kůží, ať už chceme, nebo ne. Má – li hotel působit přívětivě, nějak automaticky pracujeme s jednoduchými geometrickými tvary a téměř základními barvami. Tak, jako i Ivana hrála v textu se vším, co je ovčí a jehněčí, což vynikalo zejména v groteskní expozici postav příběhu, dala se možná všechna tu beráňí kudrnatost, voluty, zvržený styl, hebkost, vlněné štrýkování, a jánevímco ještě, použít v dekoraci scény. Každý majitel penzionu nechává v jeho vybavení svůj otisk. A myslím, že paní Beránková by si tu šanci nenechala ujít. To jen pro inspiraci.

Irena Marečková

K. Trmačová

Hradec Králové

Slečna Annie

Při hodnocení vystoupení

slečny Kamily Trmačové je třeba hned v úvodu konstatovat, že se nejedná o inscenaci, ale o sólový výstup s loutkou, jehož dramaturgie vede spíš někam k jakoby varietnímu číslu. Jedná se o první práci s loutkou (muppet) zakoupenou v USA a na základě viděného na internetu se protagonistka začala SAMA učit ji animovat. Zřejmě se jedná o inspiraci „Achmedem teroristou“. Scény či varietní výstupy s touto postavou nalezneme na www.youtube.com. Zde se jedná o dokonale provedený ekvilibrický břichomluvecký výstup s nesmírně přesně animovanou loutkou na téma politické satiry (zaměřenou mimochodem vůči všem zúčastněným stranám). Je potřeba složit hlubokou poklonu za vynikající zvládnutí techniky tzv. břichomluvectví. Zároveň si musíme uvědomit, že čeština je pro tuto techniku mnohem náročnějším jazykem než angličtina. Nejen v této souvislosti musíme konstatovat, že dramaturgie výstupu není ideální - tato technika jí však přímo vyžaduje - obsahuje plno nepřesností a nejasností, loutka na některé diváky nepůsobí příliš estetiicky. Herecká stránka výstupu je odrazem nezkušenosti a především maximální koncentrace na střídání techniky mluveného projevu. Je nutno říci, že se zde prostřednictvím „Achmeda“ a slečny Kamily dostáváme k technice, která není nová, ale v tomto způsobu provedení je aktualizována a nabízí plno možností. Od dokonale provedeného kabaretního (technicistního) výstupu, přes možnou propracovanost a hlubší dramaturgii k traktování zásadnějších sdělení (příběhu) až didaktickému využití při studiu cizích jazyků (jaksi on-line). Míra technicistnosti je závislá na síle a vhodnosti zpracovávaného tématu. Díky a nepřestávejte.

Vratislav Šrámek

Kovový transportní

kufr, obal pro zakoupenou mimickou loutku a pak i loutka sama, ve mně vyvolaly dojem, že vidíme profesionálku s vycizelovaným estrádním břichomluveckým číslem. Že je Kamila loutkářský začátečník, mě překvapilo. Loutka je produktem hravě-kářského spotřebního průmyslu a možná i pro tento výběr na mě působilo vystoupení poněkud vyprázdněné a bez ambice o vlastní osobní sdělení pro nás diváky. To je škoda.

Irena Marečková

frk, pek

LS Vlastislav

Hradec Králové

Gamiada

Inscenování Camiho

by mělo být nějakým ediktem zakázáno. I takhle vyhraněný názor bylo lze slyšet na diskuzi o představení Jiřího Polehni a souboru Vlastislav z Hradce Králové. Inscenátoři uvádějí Camiádu jako hru na motivy autora a s předpoklady, že z původního textu nezbylo skoro nic... Nevím, jak hluboce a dalece se tím zabývá bdělý divák, pokud ovšem sám nějaký ten pokus inscenovat neincenovatelného autora neučinil. Ale pokusím se shrnout to, co jsme dnes a tady viděli. Tři maňáskárny za jednoduchým paravánem, oddělené příchodem ceduláčky či obou akterek na předscénu. Působí jako živá vizitka každé ze třech epizod: Tajemné komnaty Borgiů, Opilcovo dítě a Záznak lásky. Loutky působí drasticky expresivně a nainvazí zároveň, hlavy v modelaci ne nepodobné laické lidové řezbě s barevnou polychromií. Anfas, profil, ale ne poloprofil. Jakoby vytesané z kusu špalíku i když v malém. Hra s nimi v duchu černé komiky absurdní látky. Nad paravánem už nebylo nic, co by se blížilo například funkci maňáskářského mansionu, který má boční stěny, horní břevno i pozadí. Něco, od čeho se maňas odrazí, kam upadne, po čem leze, atd. Paraván jen kryl herečky. Co kdyby tam nebyl?

Irena Marečková

Takové ticho,

až z něho nešel mráz po zádech. Ke stahování kůží by možná slušně rumpál velikosti lodní vybavy trojstěžníku Východoindické společnosti (Holandani, kteří vozili kořeni etc. z oblasti Jávy a Sumatry). Díky, ale o tom tichu by stálo zauvažovat.

Vratislav Šrámek

Aktérka představení

– Kamila Trmačová se diskuse neúčastnila, protože je poruče ženijního vojska a nastoupila večer službu. Jiří Polehňa navíc tvrdil, že Kamila už mluví téměř pořád a byl naopak problém, aby se naučila na jevišti dobře mluvit ústy. Věřte nevěřte. Vystoupení zaujalo svou neobvyklostí, nicméně nemělo téma, které by mohlo sdělit. Je dobré zvládnout řemeslo (i tak bizarní) ale teď je čas jít výš. Na některé diváky působila záporně výtvarná složka inscenace – kovová „rakev“, molitan, loutku označili dokonce za ohavnou. Jiní však tvrdili, že loutka a Kamila se svým způsobem podobají a další se pak zastávaly herečky. Otázka nastala kolem přístupu k tomuto typu produkce. Jde o divadlo, či jen kabaretní výstup. Ve světě existují projekty, kdy břichomluvec s loutkou vstupují výrazněji do vztahu na jevišti a řeší i závažná, například společenská a politická témata. (doporučen Achmed – terorista na youtube)...Také byl doporučen šantán. A AJ možná výhoda.

pek

Ó, jak oddechový den: jen čtyři inscenace a čtrnáct individuálních výstupů!

Střípek Plzeň: Hotel Beránek aneb Pozor, za dveřmi je vlk.

Střípek se zavedl v českém loutkářství jako amatérské divadlo s profesionálními parametry: od inscenační poetiky až po kvalitu provedení. I hotel Beránek je široké plátno s šesti hráci mi prostory, množstvím loutek (tentokrát tyčkových a maňásků), živou muzikou, zpěvy a deseti účinkujícími. Začíná se skotačivými příhodami v žánru bezuzdné frašky, jejichž jedinou funkcí je seznámit nás s prostředím a především dvěma očivými vnučaty – a samozřejmě pobavit nás. Teprve po pětadvaceti minutách se

objevi s oběma vlky kolizní moment hlavní zápletky – tedy náznak toho, oč půjde – a s ním i změna žánru: začíná dramatický thriller, v němž je nutné systematicky rozvíjet jednotlivé motivy a budo- vat zápletku. Těm, kteří mají rádi skotačivé frašky (jakož i nejmenším dětem) příběh ztěžkne, těm, kteří očekávají avizovaný děj, přijde zdouhavá expozi- ce. Změna přichází v okamžiku, kdy se vystřihla většina prachu na nezávazných žertících, navvyklí jsme si na jistý klíč a vyčle- pala se podstatná dávka divákovy energie. Dlouho jsme čekali na odstartování zápletky a teď si těžko zvykáme na její pomalejší

a provázanější rozvíjení. Proto jistý pocit těžkopádnosti v inscenaci tak spádné a živé. Netvrdím, že inscenace nefunguje – ale přesnější stavba a určení žánru by ji učinily ještě účinnější.

Kamila Trmačová Hradec Králové: Slečna Annie.

Břichomluvecká etuda jediné herečky a manekýna s otvácí pusou (a nepřilíh využívanýma rukama na čempuritech) vyniká především dobře zvládným rozhráváním partnerského vztahu herečky a loutky. Zcela jí však chybí jaký- koli smysluplný obsah, natož pak jeho strukturovaná kompozice. Dramaturgic- ká prázdnota o to víc vede naši pozornost k řemeslné, artistní stránce této estrádní etudy. Divadelní podstata tu opravdu není: chybí situace, které by měly určité východisko a cíl, a propojovaly se až k jeho vyřešení.

Vlastislav Hradec Králové: Camiada.

Dvě mladé herečky hrají tři Camiho hříčky s typickými Polehňovými loutka- mi. Žel, z Camiho nezůstala ani litera, ani duch, takže diskutovat o hratelnosti jeho aktovek je bezpředmětné. Nezůstal však ani dostatečně srozumitelný děj. Proto onen pocit zdouhavosti a mrazivé ticho v hledišti.

Závěsné divadlo Jičín: Kamenný host.

Klasická předloha s vnitřním patosem a vyhraněně archetypálními situacemi se setkala vcelku šťastně s řezbovanými marionetami na drátě, jimž tento styl většinou sluší. Žel, nenašla přiměřenou podobu i v herectví, zejména hlasovém. Namísto vyhraněných typů vidíme neur- čité „charaktery“: Don Juan není charak- terizován ani jako okouzlující svůdce, ani jako padoušský intrikán. Drama velkých vášní bez vášní a napětí pak působí zákonitě mdlé a vzbuzuje pochyby, zda je máme vnímat v poloze tragické, kome- diální, groteskní či parodické. Je však příjemné vidět mladou partu neloutkářů, kteří tuší, že loutka by v pohybu neměla popisně napodobovat člověka, neboť její silou je nadsázka určená jejím materiálem a technologií. Teď ještě pokročí k tomu nejdůležitějšímu – že toléž platí i pro herecký výraz, včetně výrazu hlasového.

Individuálních výstupů.

bylo, jak řečeno čtrnáct a soutěžily ve třech kategoriích: jednotlivci, učitelky mateřských škol a studenti škol peda- gogických a dvojice až trojice. V řadě případů přinesly jen pokusy o předvede- ní řemeslné zručnosti v práci s loutkou. Většina se (s různou úspěšností) pokusila o malé inscenace (soutěž má i limit časo- vý). Zaujala schopnost vytváření partner- ských vztahů mezi hercem a loutkou u Annie Kamily Trmačové (vystoupila totiž i zde), scénografie v Čarování s klaunem Jitky Jirsové z pražské Jiskry a v drobnice, hrané pod hlavičkou svi- tavskeho Čěčka Až ovečky přejdou (Hana Voříšková), jakož i hudba Karla Šefrny v téže inscenaci. Ta také vyhrála v kategorii dvojic i trojic. Mezi jednotlivci zvítězila Jitka Jirsová z pražské Jiskry s Hrubínovými pohádkami a v kategorii učitelek a studentů Alena Miklíková a Gábina Řehová z přerovského Sokola s pohád- kou O Kobližkově.

Luděk Richter

:semináře:

Seminář „D“ - Divadlo na papíře

Čára jako cesta.
Čára jako událost.
Čára jako stopa po akci.

Přířad:

- Přijde holčička do parku, houpe se, na houpačce, pak se točí na kolotoči a s veselou odchází.
- Zvedl se vítr, udeřil blesk a zemi zachvátil požár.
- Po nebi letěl pták, uviděl na zemi zrní, přistál, nazobal se a zase odletěl.

Seminář T

Sešli se ráno a byli všichni poměrně svěží. Až na Jakuba. Začali hned zostra pracovat na projektu s názvem „DOBA PLASTOVÁ“. Ten název už moc nevystihuje to, o čem budou hrát. Ale jim to nevaří a divákům, jak známo, je to úplně jedno. Tentokrát neběhali jako pitomci a nedělali ani několik přesných pohybů ani štronzo. Naopak – několikaminutová prezentace práce v semináři jim najednou rostla pod rukama, pod nohama. Ještě hledali hudbu podkresovou a pár rekvizit, ale bylo jim spolu dobře. A začali se těšit na páteční publikum.

Agent MIM

Seminář H – Hlas nahlas

Dvě minuty za závěsem vydržel náš průzkumník, aby alespoň něco zjistil o hlasácích a hlasinkách. Lek- torka Jana Altmanová se věnovala se svými ovečkami, jako ostatně většina dalších seminářů, přípravě závěrečné prezentace. V klidu. Od správného držení těla a dýchání až po práci na konkrétním textu. A ani ne tak nahlas jak jsme se báli. Kultivovaný projev s pregnantní výslovností, práce na výrazu. Seminaris- té vypadali velmi soustředěně a klidně, zodpovědně. Kdo se ovšem podívá na paní Altmanovou, nedívá se. Kdo by se opovážil zlobit, když ji obestírá pozitivní, ale tajemná, možná až čarodějná energie.

frk

Seminář J

Lea dnes o jedné seminaristce prohlásila, že je vofouklá jak prů- honická veverka. (Přesný význam necht' si každý zkusí odvodit sám). Průběh závěrečného představení je hotov, loutky taktéž, takže se zkoušelo a zkoušelo, až se nám z toho hlava zatočila. Snad to dobře dopadne. Děkujeme, Leo, moc za inspiraci, za pomoc. Másenka zůstala uta- jena, takže se s vámi loučí a těší se za rok nashledanou.

Vaše Másenka

Seminář Z

(při přeapadení redakce Valderonu věkovitými teroristy došlo k poško- zení šířky od našeho Z-agenta s krycím názvem ýnjat tnega. Zůstala jen poslední šifrovaná věta, kterou jsme po několika hodinách pracně rozšifrovali) Moc se mi to líbilo. (Poté došlo k deaktivaci jedno- ho z našich nejlepších agentů, nedošlo však k jeho totální likvi- daci, Valderon ho žádá o poslední návštěvu a pomlsání v redakci.)

Seminář L

Tak jsme ráno dostali hodinu na při- pravu ke konkurzu na vystupování v zřířejších prezentacích. Konkurz vyhráli: Kačka, Bára, Tomáš a Honza. Tito čtyři jsou sólisti. Jinak samozřejmě vystupujeme všichni. Dnes jsem se přiznala Hance, že jsem to já, ten tajný agent. Prej jsem hambáři! (nenech se zastrašit, Valderon ctí své agenty a pokud budou spoluseminaristy či lektory napadeni a deaktivová- ny, vystrojí jim krásný tajný pohřeb) Dnes se zase řešilo, kdo je tajný agent Tačud, ale já jsem dobře tajný agent, tak mě neodhallili. Zítra se všem od nás přiznám – mooc se těším na jejich reakce. Tak se zatím mějte krásně a skládejte básně.

Vaše tajná agentka Tačud. (v tom případě provede totální deaktivaci přímo redakce a bude to bez pohřbu).

VLASTISLAV HRADEC KRÁLOVÉ
 KAMILA TRMAČOVÁ
 JIČÍN
 SEMINÁŘE
 ČÁRA JAKO CESTA
 ČÁRA JAKO UDÁLOST
 ČÁRA JAKO STOPA PO AKCI
 SEMINÁŘ D
 SEMINÁŘ T
 SEMINÁŘ H
 SEMINÁŘ J
 SEMINÁŘ Z
 SEMINÁŘ L
 LUDĚK RICHTER

Dojmy z LCH

Váženým hostem – nikoli povinně, ale ze zkušenosti zaslouženě – je prof. Jan Císař. Jaké jsou jeho dojmy z letošní LCH? Viděl už všechno, baví ho vůbec festival? Může ho něco překvapit, zajímat? „Budete se divit, ale spoustu věcí. Za prvé, mě zajímají i věci absolutně špatné. V okamžiku, kdy si na tom špatném, na těch chybách, ale na těch nedostatcích mohu uvědomovat některé obecnější problémy – já jsem především teoretik. Pokud to není totální núda, není to ani špatné, ani vynikající, ani malér, ani brilantní kousek, tak vždycky si něco najdu, co mě zajímá“

Sledujete různé žánry v amatérském divadle. Čím jsou pro vás loutky přitažlivé?

Loutky, to je teoretická lahůdka, víte? V loutkách je spousta věcí. Sám fakt loutky, to je něco zvláštního, artefakt, a teď samozřejmě nezapomeňte, loutky, to je takový pojem poměrně nepřesný, protože to divadlo se dá hrát s jakoukoliv neživou hmotou, pokud s ní vládnete. Čili to máte vod těch klasických řezbovaných loutek, které napodobují člověka i zvíře nebo fiktivní bytost a pak můžete hrát s loutkami to divadlo s čímkoli, s čím vládnete: s brejlema, kávovarem, šálkem, a to je stejně zajímavý teoretický problém: jak to uspořádat. Čili mě ty loutky přitahují.

Jak se podle vás vyvíjí Loutkářská Chrudim?

Já budu trochu opatrnější. Kdysi jsem měl kontinuálnější období, kdy jsem loutky sledoval, ale řekl bych, že v tuto chvíli je to takové střídavě oblačno. Ze vlastně jsem léto neviděl kromě jednoho představení žádné příbojně věci, všechno je opakování, to nemyslím hanlivě. Tak si myslím, že je to takové stagnující období loutkového divadla.

Leckdo by čekal, že budete konzervativní. Jenže vy jste se v porotách – i tady na LCH – zastával projektů, které nebyly přijímány jednoznačně a byly spíše experimentální... no, třeba Pachýř Pačejoř....

Podívejte se, já jsem už dneska opravdu tak daleko, že nemám žádné preference, pokud jde o styl, metodu, strukturu představení. Jediné, co nesnáším, je diletantismus. Může to být neumělé, v amatérském divadle počítám s tím, že něco neumějí, ale jakmile to má něco do sebe v jakémkoli druhu loutkového divadla, ať už toho nejtradičnějšího, nebo toho nejnovějšího, tak mě to prostě zajímá. A myslím si, že se tomu má pomoci na světě a držet tomu palce. Třeba Pachýř Pačejoř - tady se před 2 lety schylovalo k bouři a mě to teoreticky zase zajímalo, že oni udělali výpověď o divadle, jestli má smysl. A nabídli nám pohled na divadlo, jestli má smysl skrze ironiko-skeptickou a přitom zvláštním způsobem novou výpověď.

Česká republika je prospíkováná amatérským divadlem všeho žánru. Po roce 1990 načas amatérské divadlo uvadlo, pak zase nabralo sílu. V čem to je? V čem je důležité?

To je otázka, která se neustále vynořuje. Po 90. roce to vypadalo, že všechno půjde dolů, a že vlastně zůstanou jenom trosky - a najednou se to zase prudce rozvinulo. Já myslím, že to amatérské divadlo snad dává šanci něčemu, co snad bylo už před rokem

89 (dneska je to v jiných podobách a polohách), ale pořád je to možnost podat za sebe výpověď o něčem, to je jeden typ amatérského divadla. On je ještě jiný typ, a to je to sousedské divadlo, že se lidi rádi sejdou. Ono to nemá žádnou vysokou kvalitu estetickou a divadelní, ale je to prostě ohromná komunita, kde František, kterého jinak znají odvedle ze dvorku, tam předstírá, že je tím a tím. To je jeden typ. Sdružování – podívejte, to vypadalo, že se na vesnicích nebude vůbec divadlo hrát – a najednou se to hraje čím dál tím víc, lidé tu komunitu zřejmě potřebují, baví se tam ohromně. A pak je teda ta výpověď. Ze můžu vystoupit na veřejnosti, mohu komunikovat o nějakých problémech a najdu si nějakou ozvučnou desku a zjistím, že lidi to zajímá.

A můžu komunikovat. A to je společné pro sousedské i pro tohle divadlo, že komunikují lidi. Dneska se moc jinak nekomunikuje.

Ptala se Kosa

ČASOPIS LOUTKÁŘ ●

Časopis Loutkář

je nejstarším oborovým loutkářským časopisem na světě, který od r.1912 vychází dodnes!

Vychází šestkrát ročně a najdete v něm pravidelně

- recenze, kritiky a rozhovory s divadelními tvůrci
- informace a články z loutkářských festivalů v Čechách i v zahraničí
- teoretické a historické studie
- portréty loutkových divadel, nezávislých skupin a amatérských souborů
- loutkové hry
- zprávy z činnosti mezinárodní loutkářské organizace UNIMA

Loutkář je časopis o loutkách a loutkářích, ale nejen pro loutkáře

Na adrese redakce je možné objednat i starší čísla Loutkáře (do vyčerpání zásob)

Roční předplatné (6 čísel) – 270 Kč, cena jednoho čísla 60 Kč

Adresa redakce: Celetná 17, 110 00 Praha 1
telefon: 224 809 131, e-mail: loutkar@divadlo.cz
http:// www.divadlo.cz/loutkar

Předplatné

Sdružení pro vydávání časopisu Loutkář,
Celetná 17, CZ – 110 00 Praha 1

Bankovní účet: Komerční banka Praha 1,
Staroměstské náměstí 480/24
114 07 Praha 1, Czech Republik
Account No 19 5627380257
IBAN: CZ63010000019562738025

V nejbližších číslech se můžete těšit na:

- Seriál Galerie s portréty významných představitelů amatérského loutkového divadla
- Seriál Černá hodinka (o historii i technice černého divadla)
- Nový technologický seriál od Miroslava Trejtnara
- Podrobné referáty z loutkářských festivalů
- Skupova Plzeň a Loutkářská Chrudim
- Materiály ze semináře o tvůrčím odkazu Josefa Skupy
- Dokumenty a vzpomínky k 50 letům Divadla DRAK
- divadelní text Janka Jirků – Bruncvík a lev

semináře:

• Seminář OČIMA LOUTEK Den naruby

aneb když si loutky vymění roli s lidmi

Za tímco loutkovodci jsou poněkud odloženi, loutky v křtu rozebírají věcejší představení

Žeryku, aport!

Slibujeme, že jméno loutek nikdy do úst nadarmo nevezmeme!

Vyprodáno, zkuste to zítra.

Pozor na vokály!

Tvařte se oduševněle

Čtvrtá řada vpravo, prosím